

PLAN URBANISTIC ZONA PROTEJATĂ
pentru obiectivele INTRARE FORUL LUI TRAIAN și
CLĂDIRE CU SPAȚII MUZEALE ȘI ANEXE, ACCES SIT
ARHEOLOGIC

COMUNA SARMIZEGETUSA, HUNEDOARA

PLANUL DE ACȚIUNE
2025-2050

Beneficiar: Consiliul Județean Hunedoara

Cuprins

1	PREAMBUL	3
1.1	Condiții de elaborare	3
1.2	Obiectivele Planului	3
1.3	Structura planului de acțiune.....	3
2	LISTA PROIECTELOR ORGANIZATE BENEFICIAR, PERIOADA DE IMPLEMENTARE ȘI FINANȚARE	5
3	CONDIȚII PENTRU REALIZAREA PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A PROIECTELOR.....	9
3.1	Condiții de management	9
3.2	Condiții financiare	9
3.3	Corelare cu documentațiile de urbanism și programul de investiții al autorităților locale	10
3.4	Indicatori de monitorizarea și evaluarea a implementării Planului de Acțiune	11

1 Preambul

1.1 Condiții de elaborare

Planul de acțiune pentru implementare și programul de investiții publice propuse prin planul urbanistic pentru zona protejată evidențiază acțiunile, denumirea investițiilor, valoarea estimată a acestora, sursele posibile de finanțare, etapizarea realizării investițiilor, stadiul implementării acestora la momentul realizării programului și părțile responsabile de implementare.

1.2 Obiectivele Planului

Planul de acțiune contribuie prin proiectele incluse la obiectivele (SDG – Sustainable Development Goals) Agendei 2030 și la obiectivele Europa 2020. Dezvoltarea durabilă și incluzivă ca rezultat al unui demers participativ la nivel de comunitate este principalul macro-obiectiv urmărit prin lista de proiecte și Planul de acțiune, precum și asigurarea unui cadru eficient și fezabil pentru protecția patrimoniului local, coroborat cu un nivel de viață mai crescut pentru locuitorii comunei.

Planul de acțiune ia în calcul propunerile Strategiei de dezvoltare județene precum este susținut de reglementările urbanistice specifice cuprinse în Planul Urbanistic Zonal pentru Zona Protejată (PUZCP). Planul de acțiune condensează proiectele cuprinse în documentele menționate și dependente de operațiuni și sau reglementări de urbanism specifice ce pot fi prevăzute doar prin PUZCP. Astfel, Planul de acțiune, ca parte a PUZCP, asigură condițiile pentru dezvoltarea durabilă a centrului comunei Sarmizegetusa, concretizând cadrul de realizare a proiectelor strategice.

Planul de acțiune este instrumentul principal de coordonare multisectorială și de pregătire a implementării de proiecte prin fonduri bugetare, fonduri structurale sau parteneriate public-private. În același timp este un instrument ce prezintă căi de monitorizare a dezvoltării comunei.

Prioritățile și capacitatea de finanțare pe proiecte a autorităților locale și naționale implicate pe teritoriul comunei sunt reflectate de plan, ele fiind stabilite de către Primăria Sarmizegetusa și Consiliul Județean, prin structurile abilitate.

1.3 Structura planului de acțiune

Structura planului este alcătuită din următoarele componente principale și are rolul de a sprijini structurile abilitate în vederea monitorizării implementării și a informării corecte asupra stadiului de implementare. Preconizând viitoarele perioade de finanțare din fonduri structurale structura planului prevede posibilitate de a realiza integrarea și unor viitoare proiecte și oferă o perspectivă de ansamblu în vederea sprijinirii procesului de decizie cu privire la acestea.

Pentru o operaționalizare eficientă este necesară corelarea cu instrumente de management și monitorizare existente la nivel de Asociație de Dezvoltare Intercomunitară sau la nivelul Consiliului Județean, grupuri de lucru interinstituționale, respectiv proceduri de raportare și corectare.

Componentă	Descriere
Matricea integrată	Conține lista proiectelor pe priorități și obiective, cu indicarea termenelor și valorilor de investiție, instituții responsabile de implementare.
Graficul de implementare a proiectelor	Durata de elaborare a studiilor; Durata de proiectare; Durata de realizare fizică
Condiții de implementare a proiectelor	Conturează condițiile financiare și de management necesare a fi urmărite în vederea realizării proiectelor și monitorizării calitative și financiare.

2 Lista proiectelor organizate beneficiar, perioada de implementare și finanțare

Lista proiectelor este formată din proiecte cu impact spațial semnificativ din punct de vedere al zonelor funcționale și regimului juridic al terenurilor, alcătuite în corelare cu strategiile și programele de la nivel local și județean, precum și național, datorită statutului de protecție de patrimoniu și înscrierii pe lista UNESCO a sitului arheologic roman.

Abrevieri:

CJH – Consiliul Județean Hunedoara

PCS – Primăria comunei Sarmizegetusa

MNIT – Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei

MCDR – Muzeul Civilizației Daco-Romane

MC – Ministerul Culturii

MDLPA – Ministerul Dezvoltării

CNAIR – Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere

UBB – Universitatea Babeș-Bolyai

INP – Institutul Național al Patrimoniului

	Denumire proiect	Valoare incl. TVA (euro)	Sursa finanțare	Implementare	Stadiu	Responsabil
1.	Amenajare șosea de centură a comunei, pe traseul fostei căi ferate – <i>proiect în afara zonei de reglementare PUZCP</i>		Buget național	2025-2035	Propunere în PUZCP	CJH, CNAIR, MDLPA
2.	Achiziționarea de terenuri pentru front de cercetare arheologică în situl reperat	Estimarea rezultă din Studiul de teren	Buget național - județean	2025-2035	Strategie de achiziții în PUZCP	MCC, MNIT, UBB
3.	Elaborare PUZCP Ulpia Traiana Etapa II – pe zona extinsă		Bugetul județean, regional / național	2025-2030	Solicitare din avizarea PUZCP 2023, potrivit pct. 3 din adresa Ministerului Culturii - Direcția Patrimoniu Cultural nr.	CJH, MNIT

						1255/ 02.03.2023
4.	Trasee culturale transregionale – amenajare, plan de interpretare și informare		Buget regional	2025-2035	Idee de proiect	ONG, CJH, MCC
5.	Amenajare albie pârâu Râușor cu păstrarea caracterului natural și amenajări hidro in amonte		Buget național	2025-2030	Idee de proiect	Apele Române
6.	Amenajare parcări, alimentație și igienă publică în zonele publice de acces in situl arheologic		Buget local	2025-2026	Propuneri in PUZCP	PCS, CJH
7.	Amenajare traseu in situl arheologic și signalectică (pe baza unui plan de interpretare)		Buget national (MCC)	2025-2026	Propunere in PUZCP	MNIT, INP
8.	Construire Clădire cu spații muzeale și anexe, acces sit arheologic		PNRR	2025-2026	Studiu de fezabilitate	CJH
9.	Realizare proiect Intrare Forul lui Traian		PNRR	2025-2026	Studiu de fezabilitate	CJH
10.	Reabilitare muzeu actual – concept muzeal extins la toate dependențele		Buget național	2025-2035	Idee de proiect	MCDR
11.	Achiziționare fermă privată adiacentă muzeului vechi pentru activități culturale publice		Buget național	2025-2035	idee de proiect	MCDR
12.	Reabilire clădire muzeu vechi		Buget național	2025-2035	idee de proiect	MCDR
13.	Proiect de conservare vestigii cercetate		Buget național	2025-2035	idee de proiect	MCC, MNIT, INP

	<ul style="list-style-type: none"> – forul roman, curie, tribunal, carcer, - continuare lucrări la copertina de protecție și hale laterale forum, - capitoliu, - templul palmirian de la vest de forum - domus procuratoris 					
14.	Achizițioarea de terenuri private destinate amenajării de parcări cu acces public, la nord de actualul drum național. Realizarea în corelare a unui plan de circulație cu măsuri sigure de traversare a actualului DN.		Buget național	2025-2040	Idee de proiect	CJH
15.	Evaluarea stării tehnice și de conservare cu prevederea de intervenții de urgență		Buget național	2025-2026	idee de proiect	MNIT, INP
16.	Programe educative – practică studentească și școli de vară		Buget local	2025-2035	Idee de proiect	MNIT, UBB, MCDR, ONG,
17.	Program de sprijin local pentru fondul construit tradițional – consultanță tehnică și financiară (case, garduri, porți, șuri)		Buget local județean/ regional	2025-2035	Idee de proiect	CJH
18.	Reabilitare spațiu public		Buget local	2025-2033	Idee de proiect	PCS, CJH
19.	Amenajare traseu dintre puncte de belvedere istorice		Buget local județean/ regional	2025-2033	Idee de proiect	MNIT, CJH

20.	Elaborare strategie de cercetare arheologică	Buget local	2025-2033	Idee de proiect	MNIT
21.	Consultanță pentru deschiderea de Puncte gastronomice locale și a pensiunilor agroturistice	Buget local județean/ regional	2025-2033	Idee de proiect	ADR, CJH, ONG
22.	Plan de marketing cultural	Buget local județean/ regional	2025-2033	Idee de proiect	CJH
23.	Amenajarea peisajeră a centuriației romane – dumuri agricole	Buget local	2025-2033	Idee de proiect	MNIT
24.	Reamenajarea și modernizarea bazei arheologice	Buget național / POR	2025-2033	Idee de proiect	MNIT
25.	Înființare Centru Național de Studii Arheologice	Buget național	2025-2033	Idee de proiect	MNIT
26.	Porgrame areologice și istorice educative pentru copii	Buget național	2025-2033	Idee de proiect	MNIT, MCDR
27.	Calendar programe și proiecte culturale locale	Buget local	2025-2033	Idee de proiect	CJH
28.	Extindere și modernizare rețele edilitare	Buget local	2025-2033	Idee de proiect	CJH, deținători de rețele
29.	Amenajarea accesului din DN68, conform avizului DRDP TM 340/213/27.03.24	Buget național	2026-2030	Idee de proiect decurs din PUZCP	CJH, CNAIR

3 Condiții pentru realizarea procesului de implementare a proiectelor

3.1 Condiții de management

Calitatea implementării Planului de Acțiune necesită cooperare inter-instituțională la nivel comunal-județean-regional și național. Pentru coordonarea măsurilor și comunicarea între niveluri administrative, consultative și de decizie se propune alcătuirea unei Unități de management dedicată sitului/zonei Sarmizegetusa.

Realizarea condițiilor de organizarea a **Unității de Management a Planului de Acțiune**. Unitatea este numită prin ordin de guvern și este alcătuită din reprezentanții tuturor instituțiilor cu responsabilități pe teritoriul protejat al Coloniei Ulpia Traiana. Astfel se va putea ajunge la o coordonare necesară pentru gestionarea protecției monumentului și implementarea eficientă și integrată a investițiilor.

Unitatea de management analizează lunar și informează primarul comunei Sarmizegetusa și președintele Consiliului Județean Hunedoare, precum și responsabilul UNESCO, asupra evoluției proiectelor din planul de acțiune, urmând respectarea termenelor angajate și a indicatorilor financiari și de calitate.

Personalul unității de management va urma cursuri de specializare privind elemente de management al proiectelor, management financiar, urbanism și investiții publice.

Unitatea de management va propune constituirea echipelor de proiecte și grupelor de lucru pentru elaborarea, evaluarea și implementarea proiectelor din planului de acțiune.

Unitatea de management va pregăti, monitoriza și ghida procesul de luare a deciziilor prin organizarea unor grupuri de lucru intersectoriale. Ajustarea priorităților de bugetare și alocării de resurse umane se va face periodic prin evaluare recurentă și iterativă în cadrul grupului de lucru intersectorial pentru dezvoltare urbană integrată. Grupul de lucru va evalua și centraliza listele de proiecte elaborate în cadrul diferitelor programe de finanțare, respectiv documente de planificare integrate sectoriale.

Pentru a putea monitoriza impactul proiectelor la nivel socio-spațial, cu un grad de granularitate relevant, Consiliul Județean va investi în ridicarea de date socio-economice agregate pe unități spațiale predefinite, raportate la structura și cartierele din mediul urban. Un proces decizional bazat pe date și o interpretare interdisciplinară a acestora este condiția esențială pentru implementarea proiectelor din planul de acțiune.

3.2 Condiții financiare

Realizarea modelului de prognoză bugetară și analiza realizării indicatorilor bugetari, atât în prețuri curente cât și în prețuri constante (utilizând tehnica de actualizare) și proiecția valorilor viitoare a acestora și indicatori pe orizontul de prognoză 2025, în condiții de păstrare a echilibrului bugetar.

Modelul de prognoză va urmări determinarea „excedentului operațional anual” – diferență între veniturile totale și cheltuielile curente, care poate fi alocat finanțării datoriei publice și a programului de investiții.

Pentru minimizarea riscurilor apariției dezechilibrelor bugetare, proiecția veniturilor se va face considerând și evoluția crescătoare a cheltuielilor curente. Pentru perioada 2023–2027 prognoza trebuie să fie realizată pentru fiecare indicator bugetar în parte.

A. Evoluția veniturilor (venituri cu pondere importantă în bugetul local)

1. Evoluția veniturilor din impozitul pe profit de la agenți economici
2. Evoluția veniturilor din cotele defalcate din impozitul pe venit

3. Evoluția veniturilor din sume alocate din cotele defalcate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale
4. Evoluția veniturilor din alte impozite pe venit, profit și castiguri din capital
5. Evoluția veniturilor din Impozit pe cladiri de la persoane fizice
6. Evoluția veniturilor din Impozit pe cladiri de la persoane juridice
7. Evoluția veniturilor din Impozit pe terenuri de la persoane fizice
8. Evoluția veniturilor din Impozit pe terenuri de la persoane juridice
9. Evoluția veniturilor din Taxe judiciare de timbru, taxe de timbru pentru activitatea notariala și alte taxe de timbru
10. Evoluția veniturilor din Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor
11. Evoluția veniturilor din Taxe hoteliere
12. Evoluția veniturilor din Taxa asupra mijloacelor de transport de la persoane fizice
13. Evoluția veniturilor din Taxa asupra mijloacelor de transport deținute de persoane juridice
14. Evoluția veniturilor din Taxe și tarife pentru eliberarea de licențe și autorizații de funcționare
15. Evoluția veniturilor din Alte taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurare de activități
16. Evoluția veniturilor din Venituri din concesiuni și închirieri
17. Evoluția veniturilor din Venituri din dividende
18. Evoluția veniturilor din Taxe extrajudiciare de timbru
19. Evoluția veniturilor din Alte venituri din taxe administrative, eliberări permise
20. Evoluția veniturilor din Venituri din vânzarea unor bunuri aparținând domeniului privat
21. Evoluția veniturilor din Subvenții pentru compensarea creșterilor neprevizionate ale prețurilor la combustibili
22. Evoluția veniturilor din Sprijin financiar pentru constituirea familiei, ajutor încălzire locuințe, trusou nou născuți

B. Prognoza cheltuielilor (numai cheltuieli curente)

1. Evoluția, în termeni reali, a cheltuielilor de personal
2. Evoluția, în termeni reali, a cheltuielilor cu bunuri și servicii
3. Evoluția, în termeni reali a cheltuielilor cu transferurile între unități ale administrației publice
4. Evoluțiile celorlalte categorii de cheltuieli, pe fiecare capitol în parte și pe titluri conform clasificăției economice au fost previzionate ținându-se cont de domeniul respectiv de activitate, natura cheltuielii și realizările anilor anteriori

3.3 Corelare cu documentațiile de urbanism și programul de investiții al autorităților locale

Din punct de vedere al corelării cu documentațiile de urbanism și de amenajarea a teritoriului, proiectele se vor realiza în coordonare cu reglementările prevăzute în Planul Urbanistic Zonal și

General în vigoare și în condițiile menționate în Certificatul de Urbanism emis pentru fiecare din proiecte.

3.4 Indicatori de monitorizarea și evaluarea a implementării Planului de Acțiune

Indicatorii stabiliți vor face referire la indicatori calitativi, cantitativi și tendințe cu privire la gradul de implementare a proiectelor prevăzute în PUZCP. Pentru o evaluare comparativă relevantă se va lua în considerare adaptarea la sistemul de indicatori a Agendei 2030.

Unitatea de Management va monitoriza implementarea planului de acțiune pe baza următoarelor activități, în coordonare cu condițiile de co-finanțare:

- > **Asigurarea bugetelor pentru realizarea proiectelor la faza SF, PT și DE în conformitate cu legislația în vigoare.**

Indicator: aprobarea bugetului de către consiliul local care va depune proiectul/proiecte spre finanțare

- > **Realizarea documentațiilor tehnico-economice de atribuire în vederea participării la procedura de licitație pentru elaborarea studiului de fezabilitate, proiectelor tehnice, și detalii de execuție pentru investițiile propuse în planul de acțiune**

Indicator: postarea pe site-ul unității contractante a condițiilor de atribuirea contractelor
Organizarea procesului de stabilirea a contractanților pentru lucrării solicitate
Indicator: semnarea contractului/contractelor

- > **Realizarea documentației tehnice în conformitate legislația existentă și cu respectarea condițiilor impuse de finanțator**

Indicator: Aprobarea documentației și semnarea contractului de co-finanțare

- > **Organizarea procedurii de licitație pentru alegerea constructorului pentru realizarea investițiilor.**

Indicator: Semnarea contractului-contractelor cu firmele de construcții

- > **Monitorizarea condițiilor contractului/contractelor de realizare a lucrărilor de investiții.**

Indicator: Calitatea lucrărilor, termenele de realizarea și sumele cheltuite sunt respectate